

ISSN 2410-3381 (PRINT)
ISSN 2520-6842 (ONLINE)

Державний вищий навчальний заклад
Донбаський державний
педагогічний університет

ВІСНИК

Донбаського державного педагогічного університету

ВИПУСК 2 (16)

*Серія:
Соціально-філософські
проблеми розвитку
людини і суспільства*

Слов'янськ – 2022

ISSN 2410-3381 (PRINT)

ISSN 2520-6842 (ONLINE)

ВІСНИК

**Донбаського державного педагогічного
університету**

**СЕРІЯ: Соціально-філософські проблеми розвитку
людини і суспільства**

Збірник наукових праць

Випуск 2 (16) 2022

Виходить 2 рази на рік

Засновано у березні 2013 р.

ЗМІСТ

ЛЕОНІД МОЗГОВИЙ, ЮЩЕНКО ЮЛІЯ, СМЕЛЬЯНЕНКО ГАННА, ЯРОСЛАВА ГУРА, ФЕДОРШИНА ІРИНА МІСЦЕ ДУХОВНОЇ ТРАНСГРЕСІЇ В ДАОСИЗМІ	6
BOGDANOVA N. G. AESTHETIC EDUCATION AS A SPECIAL DIRECTION IN THE TRAINING OF ENGINEER-PEDAGOGUES	14
VIKTORIYA SLABOUZ, BUTKO YULIYA, OLEJNIKOV DENIS BRIEF HISTORICAL AND PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF THE PROBLEM OF COMMUNICATIVE RATIONALITY IN WESTERN PHILOSOPHY OF THE END OF THE 20 th – THE BEGINNING OF THE 21 ST CENTURIES	26
ВІРА ДУБІНІНА, ТЕТЯНА ХАРЧЕНКО, ЄВГЕНІЯ ЛИПІЙ, ОЛЕГ БІЛАНОВ, СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КОМПОНЕНТ СИСТЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	40
ВІРА ДУБІНІНА ПИТАННЯ МЕТОДІВ ТА МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ ГЕРМЕНЕВТИКИ	54
ZINCHENKO NATALIA, SINIAVSKIY ALEXEY A RETROSPECTION OF FRENCH PHILOSOPHY AT THE TURN OF THE 20 TH – 21 ST CENTURIES.....	62
ВОЛОДИМИР СТЕШЕНКО, ВАСИЛЬ КУШЕРЕЦЬ, ОЛЕКСАНДР ПУГАЧ АБИЗОВА ЛАРИСА, АЛІНА ГРИЦЕНКО ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ХХІ СТОЛІТТІ	72
ОЛЕКСИН ІГОР, ДВУРІЧАНСЬКИЙ БОГДАН, ФІАЛКО НАТАЛІЯ, АКСЮТІН ВІКТОР ФІЛОСОФСЬКІЙ ВИМІР СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ....	82

від 17.06.2002 р. № 1/9-304 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-304290-02#Text>

19. Sokolova I. Medychna osvita Ukrainy: svitovi tendentsii, yevropeiski oriientyry i natsionalni priorytety. Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka (seriia: pedahohichni nauky). 2019. № 2 (59). S. 7-15. URL: https://www.researchgate.net/publication/335239993_MEDICAL_EDUCATION_IN_UKRAINE_WORLD_TRENDS_EUROPEAN_IDENTITY_AND_NATIONAL_PRIORITIES

20. Stratehiiia rozvytku medychnoi osvity v Ukraini: skhvalena rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 liutoho 2019 r. № 95-р. Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. 2019. № 21. S. 209. St. 734. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-%D1%80#Text>

21. Shchodo osoblyvosti orhanizatsii osvithnoho protsesu ta formuvannia navchalnykh planiv u 2015/2016 navchalnomu rotsi: Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 13.03.2015 r. № 1/9-126. Informatsiinyi zbirnyk ta komentari MON Ukrainy. 2015. № 5. S. 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-126729-15#Text>

22. Wachtler C., Lundin S., Troein M. Humanities for medical students? A qualitative study of a medical humanities curriculum in a medical school program. BMC Medical Education. 2006. Vol. 16. P. 6. URL: <https://bmcmededuc.biomedcentral.com/articles/10.1186/1472-6920-6-16>.

ВІРА ДУБІНІНА,

доктор філософських наук, доцент,

завідувач кафедри філософії та суспільних наук

Полтавського державного медичного університету

(м. Полтава, Україна)

e-mail: vera.dubinina777@gmail.com

ORCID 0000-0001-8024-9823

ПИТАННЯ МЕТОДІВ ТА МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ ГЕРМЕНЕВТИКИ.

Анотація: в даній статті було досліджено та проаналізовано питання методів та методології дослідження філософської герменевтики. З'ясовано, що особливо складно застосовувати метод або набір процедур для розгляду самого герменевтичного методу. Ситуація нагадує рекурсію в логіці, коли необхідно створювати опис або давати визначення досліджуваного об'єкта всередині нього самого, тобто досліджуваний об'єкт виявляється частиною власного опису. Це звісно ж не означає, що смисловий простір методів та методології герменевтичної філософії є принциповим хаосом, коли все пов'язане одне з одним. Завданням герменевтики є швидше за все

не встановлення системи між живими елементами смислу, але розв'язування, розплутування численних коренів смислів і семантичних зв'язків між ними. Проте навіть у разі відсутності чіткої системи в історії формування герменевтичного смислового простору ми прагнули надати нашому розгляду системний характер, простежуючи тонкі зв'язки і пункти перетину між різними методами, авторами та концепціями, оскільки всі вони в кінцевому підсумку додавали ті чи інші компоненти для формування цілісної картини.

Ключові слова: герменевтичний метод, семантичний зв'язок, рекурсія, інтерпретація, смисл, герменевтичний дискурс.

Актуальність теми дослідження. Питання про методологію дослідження філософської герменевтики, історії її становлення і розвитку її проблематики потребує особливої уваги і є актуальним. Це зумовлено двома причинами: по-перше, філософи, які залишили свій слід у цій галузі, далеко не завжди повністю і послідовно висловлювали свою позицію. Наприклад, записи з герменевтики Ф. Шлейєрмахера є доволі розрізненими нотатками, які сам філософ не підготував до друку, і загальну ідею яких необхідно ще збагнути. Ще більш складне і важке завдання для читача являє собою розуміння робіт М. Гайдеггера, який на всіх етапах свого творчого розвитку розвивав власну оригінальну термінологію, мав особливий авторський стиль, що межує з поезією. Крім того, в творчості філософа поєднувалися конструктивні та смислові елементи досить різних філософських течій: феноменології, філософії життя, концепцій Гуссерля, Дільтея, елементи філософії досократиків, які важко несуперечливо об'єднати без застосування особливих методів аналізу. Нарешті, необхідність порівняння позиції дослідників із рядом лінгвістичних теорій також передбачає використання спеціальних процедур інтерпретації [5].

Мета дослідження: проаналізувати питання методів та методології дослідження філософської герменевтики.

Виклад основного матеріалу: Особливо складно застосовувати метод або набір процедур для розгляду самого герменевтичного методу. Ситуація нагадує рекурсію в логіці, коли необхідно створювати опис або давати визначення досліджуваного об'єкта всередині нього самого, тобто досліджуваний об'єкт виявляється частиною власного опису. Інакше кажучи, герменевтична методологія, яку прагнуть створити філософи, звертається на розуміння самого методу герменевтики[3]. Насправді в цьому немає якогось принципового ускладнення, легко помітити, що все свідоме життя людини протікає в межах постійної рекурсії: ми займаємося самооцінкою і усвідомленням власної свідомої діяльності, тобто інтерпретуємо наш власний інструмент інтерпретації.

Важливо бачити сучасну філософську герменевтику в контексті уявлень про трансформацію дискурсивних практик і про їх вплив на формування

філософських теорій. Герменевтика як теорія розуміння і інтерпретації сама виступає як сім'я дискурсивних стратегій, умовно поєднаних в одне ціле, і такою, що являє собою новий тип комунікації з першоджерелом філософського знання, що принципово для розуміння окремих його компонентів [3]. Дуже важливо усвідомлювати взаємозв'язок філософської герменевтики з філософією мови та теоретичну невизначеність найбільш важливих елементів герменевтичного дискурсу.

Ми керуємося розумінням того, що кожна значна філософська теорія, не кажучи вже про філософські напрями, виробляє, встановлює новий власний стиль і навіть порядок дискурсу і саме філософська герменевтика і є цей новий порядок, який так чи інакше був присутній у всіх без винятку напрямках філософії ХХ ст.: феноменології, екзистенціалізмі, аналітичній філософії, марксизмі, психоаналізі та ін. Цей інтерпретуючий дискурс проникає у сутність сучасної філософії, і є її квінтесенцією і основним мотивом. Отже, герменевтичний логос є ніби «розплесканим» у багатьох теоріях, незважаючи на їхні, часто принципові, відмінності [2].

Серед німецьких філософів, що займались герменевтичною проблематикою, слід назвати таких мислителів, як Ф. Аст, Ф. Шлейєрмахер, В. фон Гумбольдт, В. Дільтей, Ф.Брентано, А. Майнонг, Е. Гуссерль, К.-О. Апель, М. Гайдеггер, Г.-Г. Гадамер та ін.

У процесі аналізу використовувалися праці сучасних зарубіжних дослідників, які зробили певний внесок у розвиток методології філософії, проблем інтерпретації та аналізу текстів, таких як Т. Ван Дейк і В. Кінч, Н. Арутюнова, В. Бабушкін, Ж. Гронден, Г. Шпет.

Методологія дослідження історії філософської герменевтики повинна включати методи, які використовуються для аналізу складних за своєю структурою утворень, наприклад, у дослідженнях мови. Йдеться про поєднання методів синхронії і діахронії, що досить широко застосовуються в сучасній лінгвістиці. Це дозволяє розглянути герменевтичну філософію щонайменше в двох основних аспектах: по-перше, з погляду її відповідності певній філософській традиції необхідно вивчити історико-філософські передумови творчості філософа; по-друге, розглянути ставлення герменевтичної філософії до провідних філософських напрямів сучасності, які й самі є частиною історії філософії, такі як феноменологія, комунікативна філософія, аналітична філософія тощо [1].

Також принцип синхронії дозволяє досліджувати філософську герменевтику як цілісну філософську позицію, окремі частини якої не розділені жорсткими межами. Сама герменевтика покладається на методи історичної та філологічної науки, теорією пізнання якої є саме герменевтика, тобто діяльність розуміння і інтерпретації. Зважаючи на цю логіку, представники філософської герменевтики часто відстоювали певний плюралізм в теорії пізнання: «Методологія, виходячи з принципового визнання «плюралізму» наук і їх методів, повинна в своїх інтересах вимагати такого ж плюралізму «теорій

пізнання». <...> Саме не «теорія пізнання», а теорії пізнання – ось, що потрібно методології. «Теорії пізнання» в цьому сенсі – це перш за все теорії методів дослідження, за допомогою яких предмет з предмета «дослідження» перетворюється на предмет пізнання. «Теорії пізнання» суть теорії спостереження, самоспостереження, експеримент, тлумачення і т. ін.» [7].

Особливий аспект методології дослідження стосується розуміння герменевтичної філософії та її проблем. Досить вкорінене і навіть традиційне розуміння філософії як науки або як специфічного типу наукового мислення, як особливої форми духовної діяльності або як особливого феномена культури – всі ці підходи, що розглядаються в межах будь-якої сучасної методології, в більшій чи меншій мірі є неприйнятними для відображення позиції філософської герменевтики.

Не відкидаючи в принципі жодного з можливих визначень, герменевтика розуміє філософію і філософування як мистецтво створення і інтерпретації текстів, в яких, незалежно від їх характеру, мовних і психологічних особливостей, представляються, розглядаються і розв'язуються філософські проблеми. Можлива і зворотна ситуація, коли поява у філософії нових проблем несподівано вводить в коло філософських текстів ті джерела, які раніше такими не вважалися. Наразі герменевтична реконструкція філософських сенсів часто здійснюється на основі таких текстів, які не можуть однозначно вважатися філософськими, якщо розуміти філософію тільки як науку або як особливий тип наукового мислення.

Якщо розуміти філософію як творчість, як мистецтво створювати смисли і оперувати ними, то зрозуміло, що текст є тим полем, на якому розгортається справді герменевтична рефлексія. І лише після цього ми можемо приписати філософії ті ознаки, які, як правило, і домінують у визначеннях: філософія як наука, філософія як феномен культури, форма суспільної свідомості й ін. У підсумку всі подібні визначення можуть бути прийняті лише як окремі специфікації предмета філософії [8].

Те, що прагне реконструювати філософська герменевтика, є продуктом філософської рефлексії, внутрішнього смислозаглиблення. Лише з огляду на це, можна виявити більш-менш глибинну відповідність філософії та її об'єктів. Можливо, саме в цьому і криється причина постійної невідповідності між тими чи іншими філософськими побудовами та процесом життя, власне феноменальними структурами буття. Вкрай важливо відмежувати суто життєву, буттєву проблематику, незалежно від того, має вона особистісний або соціальний характер, і проблеми філософії, справжнє походження і специфіка яких є сферою активних наукових дискусій.

Все це важливо мати на увазі саме в ході дослідження філософської герменевтики, яка на всіх етапах свого розвитку відповідає методологічній установці Е. Гуссерля, який писав про «...глибоко істотні і навіки незабутні відмінності між ідеальним і реальним законом, між нормуючим і причинним регулюванням, між логічною і реальною необхідністю, між логічною

і реальною підставою. Ніяка мислима градація не може скласти перехід між ідеальним і реальним» [6].

Специфіка герменевтичної філософії саме і полягає у спробі зберегти реальність в її смисловій направленості до нашого мислення і в той же час змінити погляд на феномен так, щоб зняти цю безпосередність, перетворити її на акт смислоутворення, тобто зрозуміти, зафіксувати феномен у формах смислу.

Отже, самовизначення герменевтичної філософії покликане сприяти підвищенню історико-філософської коректності дослідження, оскільки воно принципово не орієнтує автора на вибір того чи іншого методологічного шаблону, що дозволяє наблизитися до сутності проблем, що розглядаються.

Слід розуміти, що розвиток філософської герменевтики протягом усієї її історії був не простим і прямолінійним процесом, а протікав по тих досить «звивистих руслах», які виникали в духовній культурі конкретного історичного періоду. Більш коректно можна сказати, що ці шляхи надавалися в розпорядження тлумачів, і це було пов'язано з особливостями суспільно-політичного, національного і релігійного розвитку того чи іншого народу. Не останню роль на цьому шляху відігравали також випадкові фактори і обставини, наприклад, тогочасна інтелектуальна мода, яка змушувала дослідників рухатися наосліп, часто досягаючи результату, якого вони зовсім не очікували. Ми вже згадували про романтичні метафори, дуже популярні у свій час.

Можна знайти приклади подібних захоплень і в наші дні. «Смерть автора», «смерть суб'єкта» тощо показують сучасну зачарованість деяких філософів тим, що можна назвати «естетикою завершального жесту». Сучасна філософська герменевтика є рівновіддаленою як від процедур нігілізації постмодерної філософії, так і від примітивного редуccionізму позитивістських теорій. Не меншу роль, на наш погляд, повинне відіграти принципове дистанціювання герменевтики від спокус соціологізму і психологізму, які перетворюють метафізичний дискурс на нескінчене поневіряння по закутках і задвірках несвідомого або роблять його залежним від потреб політичного моменту.

В роботі з текстами загальнометодологічну основу склали надбання історико-критичного та *системно-структурного* підходів. Також провідну роль відіграв *міждисциплінарний підхід*, який у межах історико-філософського дослідження передбачає синтез не тільки норм наукового дослідження першоджерел, а й теоретичні ідеї і принципи, що визначають напрями дослідження об'єкта.

Найбільш важливими міждисциплінарними перетинами філософської герменевтики є, звісно, перетини з гуманітарними науками, а також певними розділами загальної психології і антропології. Загалом поруч із філософською герменевтикою традиційно знаходяться інші поля герменевтичного дискурсу. Це філологічні науки, історичне пізнання, психологічні теорії, які описують

свідомість, особистість, психологічні стани і мотивацію людини. На наш погляд, поруч із такими супутниками філософської герменевтики міждисциплінарність перш за все полягає в тому, щоб, використовуючи матеріал цих наук, зберегти сутнісний, евристичний потенціал найбільш герменевтичної філософії, яку ми розуміємо насамперед як метафізичну теорію.

Цілісну історико-філософську ретроспективу ідей філософської герменевтики забезпечила єдність *культурно-історичного* та *парадигмального* підходів, які дають можливість усвідомити особливості розуміння ролі та завдань герменевтики у різні історичні періоди, в різних наукових і філософських парадигмах.

У ході дослідження були використані загальнонаукові та філософські методи пізнання, насамперед дедукція, яка допомогла надати авторському погляду послідовності та простежити важливі причинно-наслідкові зв'язки, та індукція, що дала змогу в результаті вивчення окремих міркувань філософів узагальнити їх на рівні філософських концепцій, тенденцій чи парадигм. Застосування герменевтичного методу є майже принциповим для аналізу витоків і розвитку найбільш філософської герменевтики. Досить часто тексти засновників філософської герменевтики потребують використання особливих процедур інтерпретації, оскільки автори не висловлювали свою позицію досить чітко і однозначно. *Феноменологічний метод* дозволив побачити у розвитку філософської герменевтики ейдетичну складову, вказати в цьому процесі на ті позиції і поняття, які роблять сучасну герменевтичну філософію також і фундаментальною метафізичною теорією. Завдяки методу категоріального аналізу вдалося з'ясувати сутнісне значення категорій сенсу, свідомості, інтенціональності, темпоральності тощо.

У певному сенсі герменевтична філософія, яка розглядається, сама підлягає герменевтичному аналізу і є об'єктом для самої себе. До того ж, герменевтичні дискурси не є чимось єдиним, однорідним і монолітним, швидше за все вони нагадують різому – досить хаотичне і не систематизоване сплетіння методів, підходів, процедур інтерпретації, кожний із яких має свою роль і значення.

Висновки: Філософська робота, яка висвітлює настільки обширну і неоднозначну тему, не може уникнути смислових повторів, перехрещень, особливо в ключових пунктах. Філософська герменевтика не була створена і представлена в готовому вигляді як деяка авторська позиція. Ми не можемо казати про герменевтику як про єдину теорію, як наприклад, вимовляємо слова «філософія Канта» або «платонізм». Навіть творці герменевтики часто сприймали її як допоміжну дисципліну, метою якої є щось важливе, однак те, що знаходиться за межами самої герменевтики. Техніка або методологія пошуку сенсу, при цьому і сам він як такий, були лише впізнаваним позначенням для чогось невисловленого, чогось найважливішого, сутнісного, екзистенціально значущого [4].

Унаслідок цього наша робота – аналіз методів та методології дослідження герменевтичного методу, це перш за все збирання сегментів, розрізнених фрагментів герменевтичного дискурсу в німецькій і німецькомовній гуманітарній традиції останніх двох століть, оскільки саме тут герменевтика поступово і непереможно набувала ознак метафізичної теорії, форми завершення західно-європейської метафізики або, в будь-якому разі, її значного прогресу та оновлення.

Це звісно ж не означає, що смисловий простір методів та методології герменевтичної філософії є принциповим хаосом, коли все пов'язане одне з одним. Завданням герменевтики є швидше за все не встановлення системи між живими елементами смислу, але розв'язування, розплутування численних коренів смислів і семантичних зв'язків між ними. Проте навіть у разі відсутності чіткої системи в історії формування герменевтичного смислового простору ми прагнули надати нашому розгляду системний характер, простежуючи тонкі зв'язки і пункти перетину між різними методами, авторами та концепціями, оскільки всі вони в кінцевому підсумку додавали ті чи інші компоненти для формування цілісної картини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Dubinina V. The Art of Understanding and Testing Cosmological Models. Мистецтво розуміння та випробування космологічних моделей / Dubinina V. // Academic Journal International Society of Philosophy and Cosmology. – 2020. – Vol. 24. – P. 83–90.
2. Dubinina V. Hermeneutics as the Methodology of Interpretation of Languages and Texts of Extraterrestrial Intelligence = Герменевтика як методологія інтерпретації мови і текстів позаземного інтелекту / Dubinina V., Tsybulco O. // Philosophy and Cosmology. – 2019. – Vol. 22. – P. 101–108.
3. Зінченко Н.О. Симулякр: походження та значення поняття. Гілея: науковий вісник, Київ, 2013. С. 124-126.
4. Gadamer H.-G. Wege zu Plato / Gadamer H.-G. – Stuttgart : Philipp Reclam jun., 2001. – 192 s.
5. Girdwood J.R.S. A hermeneutics of the ontology of time and technology / Girdwood J.R.S. – [Glasgow] : The University of Glasgow, 2010. – 161 p.
6. Hermann C. Das Problem der Sprache und seine Entwicklung in der Geschichte / C. Hermann. – Dresden : Verlagsbuchhandlung von Rudolf Kuntze, 1865. – 115 s.
7. Kurz G. Hermeneutische Künste: Die Praxis der Interpretation / Kurz G. – Stuttgart : J.B. Metzler, 2018. – 387 s.
8. Pöggeler O. Heidegger und die hermeneutische Philosophie / Pöggeler O. – München : Alber ; Freiburg i. Br, 1983. – 448 s.
9. Torell A. Historik and Hermeneutics: The Heidelberg Lectures / Torell A. – [б. м.] ; [б. в.], 2013. – 25 p.

REFERENCES:

1. Dubinina V. The Art of Understanding and Testing Cosmological Models. Мистецтво розуміння та випробування космологічних моделей / Dubinina V. // Academic Journal International Society of Philosophy and Cosmology. – 2020. – Vol. 24. – P. 83–90.
2. Dubinina V. Hermeneutics as the Methodology of Interpretation of Languages and Texts of Extraterrestrial Intelligence = Герменевтика як методологія інтерпретації мови і текстів позаземного інтелекту / Dubinina V., Tsybulco O. // Philosophy and Cosmology. – 2019. – Vol. 22. – P. 101–108.
3. Zinchenko N.O. Symuliakr: pokhodzhennia ta znachennia poniattia. Hileia: naukovyi visnyk, Kyiv, 2013. S. 124-126.
4. Gadamer H.-G. Wege zu Plato / Gadamer H.-G. – Stuttgart : Philipp Reclam jun., 2001. – 192 s.
5. Girdwood J.R.S. A hermeneutics of the ontology of time and technology / Girdwood J.R.S. – [Glasgow] : The University of Glasgow, 2010. – 161 p.
6. Hermann C. Das Problem der Sprache und seine Entwicklung in der Geschichte / C. Hermann. – Dresden : Verlagsbuchhandlung von Rudolf Kuntze, 1865. – 115 s.
7. Kurz G. Hermeneutische Künste: Die Praxis der Interpretation / Kurz G. – Stuttgart : J.B. Metzler, 2018. – 387 s.
8. Pöggeler O. Heidegger und die hermeneutische Philosophie / Pöggeler O. – München : Alber ; Freiburg i. Br, 1983. – 448 s.
9. Torell A. Historik and Hermeneutics: The Heidelberg Lectures / Torell A. – [б. м.] ; [б. в.], 2013. – 25 p

VIRA DUBININA

*Doctor of Philosophical Sciences, Professor,
Head of Philosophy and Social science department
Ukrainian, Poltava State Medical University
(Poltava, Ukraine)*

e-mail: vera.dubinina777@gmail.com

ORCID 0000-0001-8024-9823

Abstract: *in this article, the issue of methods and methodology of the study of philosophical hermeneutics was investigated and analyzed. It was found that it is particularly difficult to apply a method or set of procedures to the consideration of the hermeneutic method itself. The situation resembles a recursion in logic, when it is necessary to create a description or define the object under investigation within itself, that is, the object under investigation turns out to be part of its own description. In other words, the hermeneutic methodology that philosophers seek to create appeals to the understanding of the hermeneutic method itself. It was concluded that the self-determination of hermeneutic philosophy is*

designed to contribute to the increase of the historical and philosophical correctness of the research, since it fundamentally does not orient the author to the choice of one or another methodological template, which allows to get closer to the essence of the problems under consideration.

Of course, this does not mean that the semantic space of the methods and methodology of hermeneutic philosophy is a fundamental chaos, when everything is connected with each other. The task of hermeneutics is most likely not to establish a system between living elements of meaning, but to untangle, untangle numerous roots of meanings and semantic connections between them. However, even in the absence of a clear system in the history of the formation of the hermeneutic semantic space, we sought to give our consideration a systemic character, tracing subtle connections and points of intersection between different methods, authors and concepts, since all of them ultimately added one or another component to the formation whole picture.

Key words: *hermeneutic method, semantic connection, recursion, interpretation, meaning, hermeneutic discourse.*

UDC 141.7 (091)

ZINCHENKO NATALIA

*Ph.D. in Philosophy,
Associate Professor of the Department
of Philosophy and Social Sciences,
Poltava State Medical University, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-3247-3836*

SINIAVSKIY ALEXEY

*Aspirant of the Department of Philosophy,
History and Social-Humanitarian Disciplines,
SHEI “Donbas State Pedagogical University”
(Sloviansk, Ukraine)*

A RETROSPECTION OF FRENCH PHILOSOPHY AT THE TURN OF THE 20TH – 21ST CENTURIES.

Abstract. *The article provides a historical and philosophical analysis of French philosophy at the turn of the century, and identifies the main vectors and problematic issues of French thinkers of the late 20th – early 21st centuries. French philosophy has long attracted researchers with its originality and spontaneity, because starting with the apotheosis of reason in the creative legacy of R. Descartes,*